

WOLF HAAS

Milyen volt az idő tizenöt évvel ezelőtt?

(A REGÉNY ELSŐ NAPJA)

IRODALMI MELLÉKLET: Haas úr! Sokáig töprengtem és tanakodtam, hogy hol kezdjem.

WOLF HAAS: Igen, én is.

IRODALMI MELLÉKLET: Ellentétben Önnel én nem a végével szeretném kezdeni, hanem...

WOLF HAAS: Szigorú értelemben véve én sem a végével kezdem. Hanem az első csókkal.

IRODALMI MELLÉKLET: De ez valahogyan mégiscsak az eredménye a történetnek, amit elbeszél. Vagy legalábbis a célpont, amely felé minden tart. Szigorúan időrendileg nézve ez a történet végére tartozna. Az Ön hőse tizenöt éven át dolgozott ezért a csókért. És a végén megkapja végre. Ön azonban nem a végén írja le ezt a jelenetet, hanem átemeli az elejére.

WOLF HAAS: Lett volna több olyan kezdésem is, amelyik tulajdonképpen jobban tetszett volna. De nekem nem annyira a kezdés okozott gondot, tehát hogy hogyan kezdjem el, hanem, hogy hova tegyem a csókot. Nem kerülhet hátulra, ahol úgyszólván esedékes volna. Ez tényleg elviselhetetlen volna. Hogy valaki tizenöt évig várt egy csókra, vagy ahogy Ön mondja, dolgozott érte, és akkor megkapja, hogyan is lehetne leírni ezt!

IRODALMI MELLÉKLET: Olvasás közben még az is felmerült bennem, hogy az előrehozott csók vajon nem a kritikusoknak címzett hadüzenet-e.

WOLF HAAS: No ez azért már enyhe túlzás!

IRODALMI MELLÉKLET: Merthogy az írók, ugye, sokszor panaszkodnak és keseregnek amiatt, hogy az újságok az egész cselekményt már előre elárulják.

WOLF HAAS: Emiatt nem írok én több krimi. Ott tényleg zavaró egy kicsit, ha már előre mindent tudni lehet. Normális könyveknél viszont inkább segítségnek látom. Csapatmunkának. A fülszöveg meg a kritikusok előre elmondják a történetet, az író pedig az apró betűs részekre koncentrálnak.

IRODALMI MELLÉKLET: Rendben, akkor maradjunk mi is az „apró betűs” részleteknél, ahogy Ön nevezi őket. Ezt az első csókot a könyv elején valóban nagyon részletesen írja le. Hogy ne mondjam, szőrszálhasogatóan.

WOLF HAAS: Szigorú értelemben véve nem is első ez a csók, hanem az, amelyet tizenöt évvel korábban félbeszakítottak.

IRODALMI MELLÉKLET: Igaz, igaz.

WOLF HAAS: Csak mert az imént „szórszálhasogatást” emlegetett.

IRODALMI MELLÉKLET: Ez a szórszálhasogató vagy már-már pedáns mód, ahogyan az én-elbeszélő a végre megkaparintott csókot leírja, már a legelső oldalon nagyon találóan jellemzi őt.

WOLF HAAS: Hát, ezt én nem tudom. Már többször hallottam ezt, ezt a dicséretet, hogy úgy mondjam, hogy ez a Kowalski úr rögtön olyan ismerősnek hat az által a mód által, ahogyan leírja a csókot. Nos, ha ez így tényleg átjön, én nem bánom.

IRODALMI MELLÉKLET: Nem valami romantikusan írja le a csókot, amelyre tizenöt évig várt. Hanem már-már technokratikusan.

WOLF HAAS: Hogy technokratikusan, azt éppen nem mondanám.

IRODALMI MELLÉKLET: Akkor tárgyilagosan?

WOLF HAAS: Én ebben sem volnék annyira biztos. Mindig gyanús egy kicsit, én legalábbis úgy találok, amikor egy író kifejezetten egy részletért dicsérnek.

IRODALMI MELLÉKLET: Nem szereti, ha dicsérik?

WOLF HAAS: Dehogynem! Csak azt nem, ha folyton, hogy úgy mondjam, félredicsérnek! Én ugyanis nem feltétlenül találok úgy, hogy a csókkal már az első oldalon olyan remekül jellemezném az illetőt. Egyik kritikus lemásolja a másikat, és akkor mindenütt azt olvashatni, hogy az ipse már az első oldalon olyan technokratikusan és tárgyilagosan csókol. Az ám, és még mérnök is, ez jellegzetesen mérnökös, ahogy ez csókol, hogy úgy mondjam. És akkor tizenöt évig dolgozott ezért a csókért, ebben is van valami szórszálhasogató és görcsös, és az író ezt már mind becsomagolta nekünk abba a csókba az első oldalra. Úgyes irodalmi csóktechnika, hogy úgy mondjam.

IRODALMI MELLÉKLET: Akkor milyennek találja? Se tárgyilagosságnak, se technokratikusnak...

WOLF HAAS: Nos, ha már mindenképp minősítenem kell, leginkább azt mondanám: szenvedélyesnek!

IRODALMI MELLÉKLET: Mi? Már megbocsásson, de tényleg a „szenvedélyes” lett volna az utolsó, ahogyan ezt a csókot én jellemeztem volna.

WOLF HAAS: De hát tizenöt évig várt erre a csókra! És akkor végre megkapja! Ha ez nem romantikus, akkor nem tudom, mi az.

IRODALMI MELLÉKLET: Csak hát Ön nem olyan izgatottan írja le, ahogy most nekem előadja. Éppen ellenkezőleg. Könyvének első mondata így hangzik: „Ha a szem külső sarkától egy centimétert haladunk lefelé, a pofacsonthoz érünk.”

WOLF HAAS: Úgy van, és?

IRODALMI MELLÉKLET: A könyv elbeszélője ekkor mondja először, hogy „én”.

WOLF HAAS: Aha.

IRODALMI MELLÉKLET: Mégpedig azért, hogy a második mondatban tovább pontosítson: „Pontosabban mondva az arc bal oldaláról beszélek. A bal szem külső sarkáról. Ha innen egy centimétert haladunk lefelé, a bal pofacsonthoz érünk.”

WOLF HAAS: Na, és most jön a lényeg! Anni ekkor megcsókolta őt!

IRODALMI MELLÉKLET: Még nem egészen, előbb még egy centiméterrel lejjebb kell mennie. Azt mondja: „És akkor egyenes vonalban tovább, még egy centiméterrel. Ott csókolt meg engem Anni.”

WOLF HAAS: Értem én, persze, mi viszi rá az embereket, hogy azt mondják, a jelmele, hogy szórszálhasogató meg pedáns. Ha valaki ilyen geometrikusan ír le egy csókot, egyenes vonalban és így tovább. De hát azt is mondja: Még pontosan érzem. Azért olyan fontos a hely, mert még ott érzi a csókot! Órák múltán! Tizenöt éven át dolgozott ezért a csókért. És most már megint több órája annak, hogy Anni elköszönt tőle. Szóval, csak másnapig köszönt el, de ezt az olvasó ezen a ponton még nem tudja. Most még csak annyit tud, hogy Anni elment. A csók viszont még ott van!

IRODALMI MELLÉKLET: Csak azt tudjuk, hogy „agyót” mondott.

WOLF HAAS: Igen, azt mondta: adios, és odanyomta a csókot az orcájára. Most pedig, amikor már órák óta egyedül van, még mindig érzi a csókot. Égeti az arcát.

IRODALMI MELLÉKLET: Két centiméterrel a bal szeme alatt.

WOLF HAAS: De retteg a félelemtől, hogy a csók, miután tizenöt évig várt rá, megint elhalványulhat, vagy akár el is tűnhet. Azt akarja, hogy megmaradjon, ezért igyekszik rögzíteni az érzést. Azért van szüksége erre az egzakt leírásra, hogy egy centiméterrel egyenes vonalban, mert meg akar bizonyosodni arról, hogy pontosan hol érzi. Ez nem az érzést pótolja, hanem éppenhogy óvni akarja a csókot, hogy úgy mondjam.

IRODALMI MELLÉKLET: Amíg holnap újra látja Annit.

WOLF HAAS: Anni mindenesetre megígérte neki. Holnap megint eljövök, ezt mondta a csók után. Emberünk meg szinte moccanni se mer, mert fél, hogy egy óvatlan mozdulattal elveszíti a csókot.

IRODALMI MELLÉKLET: A maximumot hozza ki belőle.

WOLF HAAS: Én igazában így látom ezt. Csak emiatt írja le a történeteket ennyire, ahogy aztán folyton hangoztatták, „szórszálhasogatóan”.

IRODALMI MELLÉKLET: Mert Anni semmi mást nem csinált vele.

WOLF HAAS: Ezt azért nem mondanám. Most akkor maga a technokratikus.

IRODALMI MELLÉKLET: Én? Hogyhogy?

WOLF HAAS: Amikor azt mondja, hogy „csinálni valamit”. Ennek már-már pornográf kicsengése van. „Csináljunk valamit”, meg ilyenek. Látja, ha ezek ketten

„csinálnának valamit”, akkor az emberünk nem volna görcsös és pedáns, de egy éjszakán át konzerválni egy csókot, hogy ne tűnjön el máris nyomtalanul, hogy a csók ott maradjon, ahová Anni adta, akkor az mindjárt „szórszálhasogató jellem” vagy ilyesmi.

IRODALMI MELLÉKLET: Ön most csak kifogatja a szavaimat. Ezt a „csinálni valamit” én a legkevésbé sem értettem pornográf vagy hasonló módon.

WOLF HAAS: Igaz persze, hogy Anni tényleg nem csinált sokat. Egy csók az orcájára, és csóó! De azért, mielőtt elment, egy zavart mosollyal még letörölte emberünkről a rúzsot.

IRODALMI MELLÉKLET: „Három nagyon gyors törlő mozdulat kintről befelé, tehát a fültől az orr felé, bal szemöldököm képzelt meghosszabbításával párhuzamosan”, ahogy Kowalski úr elmondja nekünk.

WOLF HAAS: De kihangsúlyozza, hogy Anni ezzel nem a csókot törölte le, hanem csak a rúzsot.

IRODALMI MELLÉKLET: Úgymond bemasszírozta a csókot.

WOLF HAAS: (nevet) Igen, nekem tulajdonképpen ez a kedvenc részletem az egész könyvben. Ez a „tessék, letörölöm rólad a rúzsomat”-gesztus, ebben azért van valami. Minden férfi ismeri ezt. Ebben azért már van valami – valami nagyon kétértelmű. A gyengédségnek meg a leereszkedésnek ebben a keverékében.

IRODALMI MELLÉKLET: Hű, akkor én most kifejezetten örülök, hogy nincs rajtam rúzs. Kowalski úr még azt is mondja: gyors törlő mozdulatok, ez már-már agresszívan cseng.

WOLF HAAS: Ennek a gyanújának azonban csak azért ad hangot, hogy nyomban utána meg is cáfolja, és elhessegesse. Anni gesztusa minden volt, csak agresszív nem.

IRODALMI MELLÉKLET: Azt mondja: „Gyors törlő mozdulatnál mindig a hogyan számít! És a ki! És a zavart nevetés! És a 'Holnap megint meglátogatlak'.”

WOLF HAAS: Igen, és ekkor kezdődik tulajdonképpen a történet. A csók, ugye, csak afféle előjáték.

IRODALMI MELLÉKLET: Igen, és ezzel végre én is eljutnék a magam kezdetéhez.

WOLF HAAS: Akkor ez eddig még nem is ment élesben?

IRODALMI MELLÉKLET: Még nem egészen. Én tulajdonképpen egy másik kérdéssel szeretném kezdeni. Tudjuk, hogyan kezdődik a regény. Ami engem érdekelne: az Ön számára, személyesen, hogyan kezdődött ez az egész történet? Egyáltalán, mikor szembesült először vele? Hogyan talált rá erre a történetre?

WOLF HAAS: Erre nagyon egyszerűen felelhetek. Kowalski urat a televíziós szereplésekor láttam először.

IRODALMI MELLÉKLET: Tehát, mielőtt Anniról bármit is tudott.

WOLF HAAS: Sem Anniról, sem róla nem tudtam semmit. Néztem a tévét, ahogy tévét néz az ember. Nekem, ugye, nincs televízióm, mert én tényleg hajlamos

vagyok a tévéfüggőségre. Ha van tévém, minden hülyeséget megnézek. De a készülék elajándékozása is csak azt eredményezte, hogy meghívatom magam a barátaimhoz tévét nézni. Ha pedig a barátnőmnél vagyok, akkor is állandóan a tévé előtt ülök. És akkor persze veszekedés van, mert nem látja be, hogy miért nézek olyan dolgokat, mint a Fogadjunk, hogy...?

IRODALMI MELLÉKLET: Tényleg nézi?

WOLF HAAS: Igen, be kell vallanom, hogy ez valóban nagy élvezetet okoz nekem. Egyszerűen szeretem nézni.

IRODALMI MELLÉKLET: És a Fogadjunk, hogy...?-ban akkor felbukkant ez a jelölt, aki utoljára tizenöt éve járt az ő jól megszokott ausztriai üdülőhelyén.

WOLF HAAS: Az „ő” üdülőhelye azért egy kicsit túlzás. A szülei szintén minden évben oda utaztak. Ő akkor még gyerek volt. Szóval őt tulajdonképpen a születésétől fogva minden nyáron odahurcolták. Egészen tizenöt éves koráig.

IRODALMI MELLÉKLET: Tizenöt évvel ezelőtt, tizenöt évesen járt ott utoljára.

WOLF HAAS: Úgy van. Én is gondolkoztam, hogy módosítok valamennyit a korán, hogy ez semmiképp ne legyen zavaró. Tizenöt évvel ezelőtt, tizenöt évesen. Abban az időpontban, amikor mint fogadójelölt felbukkant a tévében, harmincéves volt. Ezt akkor még persze nem tudtam ilyen pontosan.

IRODALMI MELLÉKLET: És rögtön le volt nyugózva tőle?

WOLF HAAS: Nem, tőle tulajdonképpen egyáltalán nem. Csak a fogadástól. Mert mint ember inkább jelentéktelen volt. Szóval tényleg az ellentéte egy lenyűgöző vagy karizmatikus alaknak, érti. Inkább halovány egy alak, ezt azért őszintén meg kell mondani!

IRODALMI MELLÉKLET: Halovány a szó legszorosabb értelmében.

WOLF HAAS: Igen, egy kicsit színtelen. Olyan, akire már-már azt mondaná az ember: ennek még vörös haja sincsen. Mert hogy a bőrtípusa miatt nyugodtan lehetne neki.

IRODALMI MELLÉKLET: Ez azért nagyon rosszmájú volt.

WOLF HAAS: Nem szántam annak. Mert hogy nekem tetszik, ami halvány. A tévében ezt nem is lehetett annyira látni, a smink miatt. De furcsa módon mégis látta az ember, valahogyan.

IRODALMI MELLÉKLET: Ilyen a kisugárzása.

WOLF HAAS: Az egész testbeszéde ilyen. Egyrészt sokkal többnek hat harmincnál. Egyúttal pedig valahogyan gyerekesnek is. Lehet, hogy ez még erősítette is a fogadás hatását. Mert amikor ő került sorra, rögtön az volt a benyomásom, hogy e mögött egy örült történetnek kell megbújni.

IRODALMI MELLÉKLET: Rögtön gyanúsnak érezte, hogy valaki az üdülőhelye időjárását tanulmányozza?

WOLF HAAS: Még hogy az üdülőhelye időjárását! A tag a Ruhr-vidéken él, és az elmúlt tizenöt év minden egyes napjáról tudja, hogy milyen volt az idő egy osztrák hegyi faluban. Pedig a tizenöt év alatt egyszer se járt ott többé.

IRODALMI MELLÉKLET: Jó, jó, de hát ebben a műsorban sok különös fogadást lehet látni.

WOLF HAAS: Ez igaz. Én se fogtam volna gyanút, ha valaki a saját környékéről tudja az elmúlt tizenöt év időjárását. Ehhez azért hozzá kell tennem, hogy én ezt már eleve egészen bámulatosnak találtam. Hogy valaki a múlt időjárásával foglalkozik. Mert ugye éppen az időjárás, az egy olyan téma, ahol mindig csak annak szabad érdekelnie bennünket, hogy milyen lesz holnap.

IRODALMI MELLÉKLET: Egyfolytában és buzgón a jövőt kémleljük.

WOLF HAAS: De milyen volt az idő tegnap, vagy tizenöt évvel ezelőtt? Ez lényegében a kutyát se érdekli. Ha csak azért nem, hogy a jelennel összehasonlítsák. Szóval, az apokalipszis-hívók kedvéért, hogy minden elpusztul és a többi. Vagy mondjuk egy történelmi eseménnyel kapcsolatosan számít, lásd hőmér-sékletingadozások egy hadjárat idején vagy a verejtékfoltok, amikor lelőtték Kennedyt.

IRODALMI MELLÉKLET: Mégis. Nem a múlt időjárása iránti szenvedély egymagában volt az, ami felkeltette az érdeklődését.

WOLF HAAS: Ez egymagában legfeljebb megfogott volna. De semmiképp sem tovább, mint – néhány percig, talán. Esetleg addig, ameddig az adás tart, vagy legfeljebb másnapig, amikor még egyszer beszélni lehet róla valakivel.

IRODALMI MELLÉKLET: Akkor az volt Önnek a döntő, hogy osztrák üdülőhelyről van szó?

WOLF HAAS: Nem, az teljesen mindegy volt nekem! Ellenkezőleg. Ez az Ausztria-tematika Bécsből Bregenzig már a könyökömön jön ki.

IRODALMI MELLÉKLET: Bregenz hol van?

WOLF HAAS: Svájcban.

IRODALMI MELLÉKLET: Akkor tehát mi volt Önnek a döntő?

WOLF HAAS: Az nyűgözött le, hogy ez az emberünk gyerekkorának az üdülőhelye volt. Ehhez el kell mondanom, hogy magam is egy ilyen porfészekből származom. Annyira ismerem ezt! A szerelmi történeteket, ha szabad így nevezni őket, amik a turisták meg a helybeliek között szövődnek. Különösen, ha valaki évről évre ugyanarra a helyre jár vissza. A rendszeres ismétlődés. Minden nyáron két-három hét. Van ebben valami erotikus, a várakozásban, a vágyakozásban, az álmodozásban. A gyerekeknél ehhez aztán hozzájönnek még a fejlődésbeli ugrások is, amikor olyan nagy időközönként látják viszont egymást.

IRODALMI MELLÉKLET: Rögtön sejtette, hogy szerelmi történet rejtőzik a dolog mögött? Mert Kowalski úr a műsorban egy szót sem ejtett róla.

WOLF HAAS: Mondjuk úgy: reméltem.

IRODALMI MELLÉKLET: Ön is élt át már ehhez hasonlót?

WOLF HAAS: Sajnos nem. De van egy olyan gyanúm, hogy éppen emiatt buktam rá annyira erre a történetre. Irigységből, hogy úgy mondjam. Vagy kompenzálásul, tudom is én. Ez már fontos hajtóerő a könyvíráshoz. Hogy az ember saját maga semmit nem él át.

IRODALMI MELLÉKLET: De Ön aztán egy-kettőre a tettek mezejére lépett. Ugyebár, rögtön elutazott a Ruhr-vidékre, hogy találkozzon az illetővel.

WOLF HAAS: No jó, a „rögtön” azért túlzás. De el kell ismernem, hogy önmagamhoz képest meglepően aktív voltam. Noha rendszeren a végtelenségig tologatom magam előtt az ilyesmit, most mindjárt másnap reggel felhívtam a ZDF szerkesztőségét. Utólag tényleg csodálkozom, hogy már akkor ennyire célratörő voltam. Amikor még semmiről sem tudtam!

IRODALMI MELLÉKLET: Megszimatolta a romantikus történetet.

WOLF HAAS: Másképp nem is nagyon tudom magyarázni. A szerkesztőségbe persze fölösleges volt betelefonálnom.

IRODALMI MELLÉKLET: Gondolom, oda mások is sokan telefonálnak.

WOLF HAAS: Udvariasak voltak ugyan, de a címet persze nem adták ki.

IRODALMI MELLÉKLET: Világos, adatvédelem.

WOLF HAAS: Felajánlották, hogy tovább adják a telefonszámomat Kowalski fogadókirálynak. Mert hát Kowalski aznap este fogadókirály is lett. Lehet, hogy tényleg megtették, és emailben megküldték neki a telefonszámot, vagy mit-tudomén. Iszonyúan kedves voltam a telefonban.

IRODALMI MELLÉKLET: De ő persze nem hívta vissza?

WOLF HAAS: Különös módon csak azután jöttem rá a legkézenfekvőbbre, hogy felhívtam a szerkesztőnőt.

IRODALMI MELLÉKLET: Utánanézett a telefonkönyvben.

WOLF HAAS: Pontosan! Ma már minden ilyen sokkal könnyebben megy. Azelőtt be kellett menni a bécsi főpostára, és meg kellett kérni egy kellelten hivatalnokot, hogy adja oda az embernek a Ruhr-vidék telefonkönyvét. Vagy a kis-asszony a tudakozóban elküldte az embert a francba. Szóval, most Dortmund volt vagy Bochum vagy Gelsenkirchen? Nem szabad elfelejtenie, hogy nekem mint osztráknak ez valahogyan mind egyformán cseng, nekünk ez egyszerűen mind egyre megy.

IRODALMI MELLÉKLET: Tulajdonképpen nekünk is.

WOLF HAAS: Igazában csak a focicsapatok miatt ismerjük ezeket a neveket.

IRODALMI MELLÉKLET: Szereti a focit?

WOLF HAAS: Tulajdonképpen egyáltalán nem. De amiatt, hogy a Riemer olyan megszállott Schalke-04-szurkoló, egy kicsit engem is elkapott a tűz.

IRODALMI MELLÉKLET: Arról a Riemerről van szó, aki Kowalski, a fogadókirály barátja és kollégája, akivel Ön aztán először találkozott.

WOLF HAAS: Igen, tehát hogy ezt még gyorsan befejezzem. Egyszerűen beütöm a nevet az elektronikus telefonkönyvbe. Ausztriában www.etb.at a weboldal címe, ahol az „etb” azt jelenti: elektronisches Telefonbuch.

IRODALMI MELLÉKLET: És mit jelent az „at”?

WOLF HAAS: Ausztria.

IRODALMI MELLÉKLET: Ó, persze, tényleg. De marha vagyok.

WOLF HAAS: Én ugyanígy jártam. Még soha nem kerestem Németországban. Ott pedig nincs „etb”. Tehát beírom találmra, hogy www.telefonbuch.de, és –

IRODALMI MELLÉKLET: Első próbálkozásra telitalálat!

WOLF HAAS: Kowalskiból ugyan rengeteg van a Ruhr-vidéken.

IRODALMI MELLÉKLET: Hát persze, a lengyel bányászok leszármazottai. Arrafelé majdnem mindenkit Schimanskinak vagy Kowalskinak hívnak.

WOLF HAAS: Szerencsére annál feltűnőbb a keresztnéve.

IRODALMI MELLÉKLET: A keresztnéve az egész könyvben egyszer sem szerepel. Amiatt, hogy ő maga a történet elbeszélője.

WOLF HAAS: Hála Istennek! Bajban is lettem volna, ha a német hőst Vittoriónak hívják. Először is, állati hülyén hangzik. Másodszor meg túl jól passzolt volna minden.

IRODALMI MELLÉKLET: Mert hogy Anninak olasz a családi neve.

WOLF HAAS: Úgy van, Bonati. Van nálunk néhány olasz családi név, különösen Nyugat-Ausztriában. De amit akkor még nem tudtam: a Ruhr-vidéken is! Mert hogy nem csak lengyel vajúrok dolgoztak a Ruhr-vidéken, de olaszok is!

IRODALMI MELLÉKLET: Az olasz keresztnévet ez persze még nem magyarázza meg. Be kell vallanom, a Vittorio kicsit nekem is too much lett volna a regényben.

WOLF HAAS: Ez amiatt volt, hogy az anyjának, mielőtt férjhez ment, olasz családi neve volt. De mindig elfelejtem a nevet, ahogy korábban hívták.

IRODALMI MELLÉKLET: Azt írja: Kowalski anyja valahogyan többnek érezte magát az olasz nevével a férje Kowalskijához képest. Hogy egyfajta rivalizálás folyt kettejük között. Anni egyszer még közli is Bonatinéval, hogy irigyli őt a családi nevéért.

WOLF HAAS: Tény, hogy amikor férjhez ment, lemondott az olasz nevééről, és ezért aztán a fiának kellett megszenvednie.

IRODALMI MELLÉKLET: Szóval, a Vittoriót én tulajdonképpen nagyon szépnek találok.

WOLF HAAS: Nekem mindenesetre sokat segített. És pár másodperccel azután, hogy beírtam a nevet, ott volt a képernyőn a telefonszám és a cím. Nem Bochum volt, nem is Dortmund, és nem is Gelsenkirchen. Essen-Kupferdreh volt. Essenre egyáltalán nem gondoltam.

IRODALMI MELLÉKLET: Na persze. Azoknak nincs is jó focicsapatuk.

WOLF HAAS: Nincs egy olyan, hogy Esseni Vörös-fehérek?

IRODALMI MELLÉKLET: Tőlem illet hiába kérdez. De azt hiszem, azok már rég csak a járási ligában játszanak, vagy hol is.

WOLF HAAS: Mindenesetre felhívom, és persze az üzenetrögzítő válaszol. De egyértelműen az ő hangja volt! Egészen jellegzetes hangja van. Én úgy találom, hogy a hang hihetetlenül sokat elárul egy ember jelleméről. Jobbára többet, mint amennyit egy ember ezzel a hanggal mond.

IRODALMI MELLÉKLET: Most hirtelen nem is emlékszem, hogy ez így a főszereplő jellegzetes hangjával ájtött volna a könyvben.

WOLF HAAS: Nem, ez nem is fordul elő. Mert ugye, az nem működik, ha a hős maga beszél el a történetét.

IRODALMI MELLÉKLET: Világos, bajosan elmélkedhet a saját hangjáról.

WOLF HAAS: De lehet, hogy különben is kihagytam volna. Szerintem nagyon nehéz leírni egy hangot. A nagyon extrém hangokat még úgy-ahogy lehet szakvakkal jellemezni, harsány, zengő és a többi. Ezért van a regényalakoknak mindig harsány vagy zengő vagy orr- vagy valahogyan máshogyan feltűnő hangjuk, mert az ilyenekre vannak fogalmak.

IRODALMI MELLÉKLET: Fejhangok.

WOLF HAAS: Pontosan.

WOLF HAAS: Pontosan. Kowalski úrnak azonban abszolút átlagos hangfekvése van. Nehéz volna bármit is hozzáköltetni. Inkább a hanglejtése a jellegzetes, semmint a hangja önmagában véve. A hanglejtése valahogyan, hogy is mondjam.

IRODALMI MELLÉKLET: Görcsös?

WOLF HAAS: Ilyen durván azért nem mondanám.

IRODALMI MELLÉKLET: Gátlásos?

WOLF HAAS: Valahogyan irreális. Önmagában ellentmondásos. Örülök, hogy ezt nem kellett beépítenem a könyvbe. Az ilyesmibe íróként keményen beletörhet az ember foga.

IRODALMI MELLÉKLET: Magának a könyvnek persze nagyon is van hanglejtése. Nekem nagyon erősen ájtött ez az ellentmondásosság. Én már-már gyermeki komolyságot éreztem benne.

WOLF HAAS: Ez mindenesetre egész jól illik ahhoz, ahogyan rábeszél az üzenetrögzítőjére. Mintha előbb még felvette volna az elsőáldozó öltönyét, és szépen megfésülködött volna, mielőtt rámondta a szöveget. „Ez Vittorio Kowalski üzenetrögzítő készüléke. Jelenleg sajnos nem vagyok elérhető. Kérem, hagyja meg a telefonszámát, és szívesen visszahívom.”

IRODALMI MELLÉKLET: Kívülről tudja.

WOLF HAAS: Jó néhányszor feltárcsáztam. De két hét után beláttam, hogy ebből így nem lesz semmi, és lesz, ami lesz alapon felutaztam.

IRODALMI MELLÉKLET: Fel? De hát az Alpokból a Ruhr-vidékre leutazik az ember!

WOLF HAAS: Nálunk ez inkább térkép szerint megy. Északra „fel”-utazunk, akkor is, ha lefelé visz az út.

IRODALMI MELLÉKLET: No jó, akkor tehát „felutazott” Essenbe.

WOLF HAAS: Ilyen messze egy nap alatt még soha nem mentem autóval. De legalább le tudom írni az adómból. Már csak emiatt is örülök, hogy a regényem főhőse ilyen messzi vidékről származik.

IRODALMI MELLÉKLET: A hosszú autótutak, ugye, Vittorio Kowalski sorsfordulataiban és szerelmeiben is fontos szerepet játszottak. Miért nevet? A patetikus „sorsfordulataiban és szerelmeiben” miatt?

WOLF HAAS: Bocsánat, nem magán nevetek. Hanem azért, mert magamban önkéntelenül is rátettem még egy lapáttal: „Sorsfordulataiban, szerelmeiben és szenvedéseiben”.

IRODALMI MELLÉKLET: De hát ez illik is hozzá. A kis Kowalski éppen az autópályán szenvedett sokat.

WOLF HAAS: Ezt én akkor persze nem tudtam. Számomra egészen elviselhető volt az út, amúgy is meg kellett hallgatnom az új hangoskönyvem korrektúráját, és az ilyesmit autóban ülve csinálom a legszívesebben. Neki viszont, a kisgyerekek rémálom volt minden hosszú autótút.

IRODALMI MELLÉKLET: Szerintem az egész regényben ezek a legerősebb részletek. Azok a kínozóna hosszú utak minden nyaralás elején. No meg az, ahogy egy gyerek számára még sokkal végtelenebbé és kízóbbá nyúlik az idő, mint egy felnőtt számára.

WOLF HAAS: Még jól emlékszem a szavaira, ahogy erről beszélt. Ahogy évről évre magukkal hurcolták nyaralásra. Az autó az utolsó zugáig teletömve. Valahol a hátsó ülésen pedig, hűtőtáskák, hátizsákok és kempingágyak között, a kisfiú, aki számolja a kilométereket.

IRODALMI MELLÉKLET: Valóban borzalmas ezeket olvasni! Be kell valljam, bennem is előjött egy és más emlék.

WOLF HAAS: Maga is ezt csinálta? Maga is számolta a kilométereket?

IRODALMI MELLÉKLET: Számolás, az nem volt. De ugyanaz a szorongás, ugyanazok a végtelen hosszú autótutak Dél és a nyaralás felé, rájuk még én is jól emlékszem. Elöl meg a veszekedő szülők, pontosan, ahogy a Kowalskiékról írja. Két izzadó tarkó, két szülőfej hátulnézetből. Azt hiszem, ez egy egész nemzedék kollektív traumája! De a kilométereket nem feltétlenül számolgattam úgy, mint Vittorio, legalábbis nem ilyen megszállottan. Én inkább álmovilágokba menekültem.

WOLF HAAS: Valahogyan minden gyerek kidolgozza a maga túlélési stratégiáját. Nála ez éppen a számolás volt. A kilométerek átszámítása órákra és percekre. Az évek folyamán úgy beletanult a számolásba, hogy sokszor már Frankfurt-nál tíz perc eltéréssel meg tudta jósolni, hogy mikor fognak Farmachba érkezni.

IRODALMI MELLÉKLET: Mint manapság a repülőgépeken, ahol komputermonitor mutatja az embernek: még 5 óra 47 perc a „JFK”-n való leszállásig.

WOLF HAAS: Nekem persze mindez nagyon izgalmas volt. Igazában nincs unalmasabb, mint egy ilyen nyaralási tor-tú-ra. Az örökös számolgotástól meg mindig olyan érzésünk van, hogy na, most mindjárt jön valami. De nem jön semmi! (nevet)

IRODALMI MELLÉKLET: Már-már az a benyomásunk, hogy a kis Kowalski a hőség-től meg a kínzó unalomtól hallucinálni kezd.

WOLF HAAS: Ezzel most mire céloz?

IRODALMI MELLÉKLET: Például a felfújható matracra az autó hátuljában.

WOLF HAAS: No igen, csakugyan volt, aki ezt felrótta nekem, mondván, hogy ez a matracmotívum túl mesterkélte.

IRODALMI MELLÉKLET: Egy kritikusa egyenesen arról hadovált, hogy Ön kissé túlságosan is felfújta ezt a metaforát.

WOLF HAAS: Ja, ha-ha. Pedig nem is metafora.

IRODALMI MELLÉKLET: Olvasás közben azért tényleg volt olyan benyomásom, hogy itt már nem is feltétlenül a Kowalski úr beszél, aki eddig olyan szép szorgosan és komolyan mesélt. Szóval, hogy a család hogyan „utazik le” évről évre ugyanazon az útvonalon. Mindig ugyanazokkal az állomásokkal. Az ember tényleg együtt szenved a kisgyermekkel! Abban a rekkenő hőségben! De ez a gumimatrac, ez egy fuvallatnyival tényleg sok, hogy azt ne mondjam: tú más!

WOLF HAAS: De hét éppen erről van szó! Hogy a kis Kowalskinak is sok volt egy kicsit.

IRODALMI MELLÉKLET: Lehet, de olvasás közben olyan érzése támad az embernek, hogy a szerző itt beavatkozik, és ezzel a fokozottan művészi metaforikával akarja érzékelteni velem, mennyire szűkös és kínkeserves volt a kisfiúnak ott a hátsó ülésen. Merthogy az első években, ugye, még egészen kicsi volt, egy kisfiú pedig nem képes ilyen kifinomultan észlelni a külvilágot.

WOLF HAAS: Na látja, pedig alighanem éppen ez az egyetlen olyan részlet, amit szó szerint vettem át az igazi Kowalski beszámolóiból. Egyszerűen megkapott, hogy még annyi sok év után is ilyen elkeseredetten sorolta fel a poggyászdarabokat, amelyekkel osztoznia kellett a helyén az apja különböző autóiban. Merthogy ráadásul a legeslegelején még egy öreg VW bogár volt, aztán egyre jobbak jöttek, ahogy az lenni szokott: Opel Kadett, VW Golf és így tovább.

IRODALMI MELLÉKLET: Az autómárkákat egyáltalán nem említi a regényben.

WOLF HAAS: Ezen tényleg sokat vacilláltam. Voltak persze nyers verziók, ahol ezt még mind benne hagytam. De aztán kihúztam az egészet. Nem akartam, hogy olyan márka-émlékalbum legyen belőle, ahogy az mostanság divat. Nekem ez csöppet sem rokonszenves, a fiataloknak ez a hajlama, akik már harmincévesen is arra a kevéske „annak idejénre” néznek vissza, na meg ez az „Emlékszel még, mi volt annak idején a divat”, hát ez tényleg nevetséges. Mindenesetre – hol is tartottam?

IRODALMI MELLÉKLET: Gumimatrac.

WOLF HAAS: Tényleg, a gumimatracos részlet. Szóval, Kowalski elmesélte nekem, hogy az összehajtogatott gumimatracnak külön törzshelye volt az autóban, tudniillik a Kowalski lába mellett, az anyósülés háttámlája mögé bepréselve. Még csodálkoztam is, hogy miért torzul el közben annyira az arca, mint aki mindjárt sírni fog. De hát ez már bizony az „előrevetített” arckifejezés volt, hogy úgy mondjam, amely csak akkor lelt magyarázatot, amikor aztán Kowalski beszámolt nekem a felfújható matrac bestiális gumiszagáról. Annak idején még nem volt nekik klímájuk az autóban. Látja, most én is azt mondom, hogy „annak idején”, na hát éppen ezt nem akartam benne hagyni a regényben, ezt a retró-szentalizmust, ezt az örökös „annak idején”-t.

IRODALMI MELLÉKLET: A klímaberendezés hiánya még nem feltétlenül retró-giccs.

WOLF HAAS: A klímaberendezés mint olyan egyébként is külön téma nekem! Mert amikor még a Mazdának gyártottam reklámszövegeket, sokat írtam a klímaberendezésekről. „Klímaberendezéssel együtt”, ez volt a nagy sláger annak idején.

IRODALMI MELLÉKLET: „Annak idején”.

WOLF HAAS: Tényleg, ez rettenetes! Most már én is kezdem. Mindenesetre az autóban uralkodó hőség volt az oka, hogy a gumimatrac kis híján elolvadt.

IRODALMI MELLÉKLET: Azt nem nehéz elképzelni, hogy a kisfiú szenvedett a gumi-szagtól. Na de hogy „bestiális gumibűz”?

WOLF HAAS: Ezek az ő szavai! A bestiális gumibűz! Márpedig ez a visszafogott Kowalski úr, ez tényleg nem olyasvalaki, aki nagy szavakra ragadhatja magát, ez nem mondja azt, hogy „bestiális”, ha csak annyit akar mondani: „kissé kellemetlen”. Valóban szenvednie kellett a bűztől. Én még azt is el tudom képzelni, hogy ez a gumiizé egy ilyen izzó autócellában tényleg bocsát ki gőzöket, amelyek nem egészen ártalmatlanok.

IRODALMI MELLÉKLET: A felfújható matrac persze önmagában véve is olyan tárgy, amely egy egész világot megidéz.

WOLF HAAS: Úgy bizony. Veszélyes egy holmi az! És nekem itt bizony folyton húzogatom kellett, vissza kellett fognom magamat. Magam is csodálkoztam, hogy ezek a tárgyak mennyire tolakodóak! Már pusztán ez az örületes ellentmondás, hogy mit jelent egy felpumpált gumimatrac a tónál, hogy milyen is-

teni az, a lubickolás, a nap, a víz, a jó levegő, és hogy mi lesz belőle, ha egy forró, bűzölgő autóban fojtogat valakit.

IRODALMI MELLÉKLET: Helyenként szinte valóban olyan a hatása, mint egy ilyen szipuzós cuccnak.

WOLF HAAS: Pontosan! És Kowalski még ki is mondja ezt, szó szerint így mondja: hogy gyerekként állandóan olyan képzelet volt, hogy a gumimatrac az autóban arra használja az őt felfújásra jogszerűen megillető levegőt, hogy ezt a szagot produkálja. Sőt, ő ezt még sokkal jobban mondta. Az ő verziójában tényleg úgy hangzott, mintha a gumimatrac egy beteg élőlény volna, egy haldokló organizmus, amelyiktől megvonták a kiterjedés jogát. A gumimatracnak minden levegőre szüksége van, hogy túlélje a válságállapotot ott az anyósülés mögött.

IRODALMI MELLÉKLET: Az anyósülés mögött. Ezt a könyvben is hangsúlyozza. Az anyósülésen, ugye, mindig a kis Kowalski anyukája ült.

WOLF HAAS: Igen, annak nem volt jogosítványa. Ezen én is csodálkoztam, mert hogy különben nagyon modern nő volt.

IRODALMI MELLÉKLET: Feltehetően az asztmája miatt nem!

WOLF HAAS: (nevet)

IRODALMI MELLÉKLET: Az apuka viszont lényegesen korosabb volt.

WOLF HAAS: Az már a negyven felé járt, amikor Vittorio a világra jött.

IRODALMI MELLÉKLET: De volna még egy kérdésem azzal kapcsolatosan, hogy az összehajtott gumimatrac az anyósülés mögött lapul. Miért hangsúlyozza ezt ennyire a könyvben?

WOLF HAAS: Na igen, a Kowalski ezt így mesélte nekem. Mert hogy az anyja magasabb volt, mint az apja. Én ezt valamiért érdekes részletnek találtam. Az apja felmenői bányászok voltak, bányalég-ellenőrök, azoknak alacsonynak kellett lenniük. Az anyja fiatalabb volt, és magasabb is.

IRODALMI MELLÉKLET: Jóllehet olaszok az ősei.

WOLF HAAS: Csakugyan, ez különös. De azért nem volt óriás növésű sem, ugyan! Csak elég magas ahhoz, hogy a kis Kowalskinak több helye legyen a sofőrülés mögött. És ezért volt a gumimatrac helye az anyósülés mögött. Én nem érzem úgy, hogy ezt nagyon hangsúlyoznám. De miért hangsúlyozza ennyire, hogy én ezt állítólag annyira hangsúlyozom?

IRODALMI MELLÉKLET: Nem hangsúlyozom. Csak fölteszem magamnak a kérdést, hogy akkor Ön itt most mennyire a gumimatrac fallikus szimbolikáját –

WOLF HAAS: Hogy micsodáját?

IRODALMI MELLÉKLET: Hát, ez azért adja magát. A gumimatrac, amely szenved attól, hogy nem duzzadhat fel a teljes méretére, mert be van préselve az anyósülés mögé.

WOLF HAAS: Nem fogja elhinni, de nekem ez álmomban sem – na nem, de hát ez tényleg.

IRODALMI MELLÉKLET: Szóval hogy akkor?

WOLF HAAS: Ezek a gumimatracok nekem valamiért olyan buja tárgyak.

IRODALMI MELLÉKLET: No igen, ez itt most nem éppen a legerősebb ellenérv.

WOLF HAAS: Nem, nem is úgy értem. Úgy értem, hogy ezek a gumimatracok valahogyan egy korszak vagy egy milió érzéki tanúi, anélkül hogy rögtön ebbe az „annak idején bezzeg még volt bambi”-szentimentalizmusba csúsznánk. Azért is, mert az anyagukat tekintve olyan érdekes fejlődésen mentek át az idők folyamán. Kezdve az igazi gumimatracoktól ezekig az egyre vékonyabb, átlátszó hightech-hártyákig. És mert legelső sorban is úgy találtam, hogy itt aztán tényleg érezni lehet, hogy mennyire szenved a gyerek az odaúton. Az az összezúfoltság, az a bódító bűz! Aztán meg a bogárnak ráadásul még a tankja is elől volt, a benzingőz emiatt beszüremlett az utastérbe, és az egész hátul gyűlt össze, a kis Kowalskinál. Mint a viharfelhők, amik fennakadnak a hegyen, úgy torlódott fel ez az egész a hátsó ablak előtt.

IRODALMI MELLÉKLET: Na igen, a gyerekekben sok minden felgyülemlik –

WOLF HAAS: Én egyszerűen csak szépnek találtam a kontrasztot. Hogy tulajdonképpen nyaralni akarnak menni. Ki a szabadba! A természetbe! Kievezni a gumimatracon az erdei tó közepére.

IRODALMI MELLÉKLET: Amint Ön valóban rendszeresen idézi is az anyát, aki a nyaralás alatt minden lehető alkalommal felkiált: „Ó, ez a jó levegő!”

WOLF HAAS: És aki örökösen nyavalygott az asztmája miatt.

IRODALMI MELLÉKLET: Az elején nem voltam biztos benne, hogy ez vajon nem csak a szerző stiláris eszköze-e a kontraszt hangsúlyozására. A Ruhr-vidék a maga szennyezett levegőjével, vele ellentétben meg a jó hegyi levegő.

WOLF HAAS: Nem, nem, „a jó levegő”, ez már Kowalskiné saját hangja. Aki egyébként is nagyon, hogy is mondjam? Szerette kieresztetni a levegőt.

IRODALMI MELLÉKLET: Az én értelmezésemben viszont Ön szerint túl sok a pszichoanalízis, ha jól értem.

WOLF HAAS: Ó, dehogy, a legkevésbé sem! Valahogyan még tetszik is nekem. Ha nem az én könyvemről volna szó!

IRODALMI MELLÉKLET: Nekem ez ugyanis teljesen egyértelmű volt olvasás közben. Most azért, gondoltam magamban, kicsit szájbarágós ez a Wolf Haas. Útnak indítja a srácot első szexuális élményei felé, aki aztán útközben a gumimatracról medítál, amelynek nem szabad kiterjednie, előlről meg még az anyja is annyira hátritolja az anyósülést, hogy a gumimatrac iszonyatosan összenyomódik.

WOLF HAAS: Te jó Isten! Megadom magam. Az én fülemnek ez úgy hangzik, mintha azt akarná mondani: aha, gumimatrac, na, akkor ez bizonyára azzal is

összefügg, hogy Anni apja a könyv egy pontján azt mondja Vittorio anyjáról: úgy néz ki, mint egy össznépi matrac.

IRODALMI MELLÉKLET: Igen, a vörösre festett haja miatt. Ez csak második olvasásra tűnt fel nekem, hogy milyen sokatmondó ez a gyalázkodás a későbbi fejlemények miatt.

WOLF HAAS: De engem itt inkább a kulturális különbségek érdekeltek. Hogy a német nyaralóvendégek bizonyos fokig előbbre tartanak a fejlődésben, mint a bennszülöttek. Korábban legalábbis még komoly különbségek voltak ezen a téren.

IRODALMI MELLÉKLET: Inkább a város és a vidék, vagy inkább Németország és Ausztria között?

WOLF HAAS: Azt hiszem, mind a kettő között. A feltűnően festett haj mindenesetre tipikus példa erre. A divatos öltözet és a többi, a külföldi nők abban az időben még különböztek a hazaiaktól ezen a téren. Ezért vettem bele, ahogy a Bonati, aki azért meglehetősen proli alak volt, egyszer azt mondja a feleségének, a Vittorio anyja a vörös hajával úgy nézi ki, mint egy össznépi matrac.

IRODALMI MELLÉKLET: Amit persze csak lopva sűg oda.

WOLF HAAS: Hogy Anni meghallotta, az üzemi baleset volt. És szentül meg kellett ígérnie az anyjának, hogy semmiképp sem mondja tovább. Vittoriónak pedig még aznap szentül meg kellett ígérnie Anninak, hogy semmiképp sem mondja tovább a szüleinek.

IRODALMI MELLÉKLET: Aki azonban tartotta is magát ehhez.

WOLF HAAS: Úgy van, Vittorio mindig, mindenhez tartotta magát.

IRODALMI MELLÉKLET: Meg kell hogy nyugtassam, magam sem hoztam volna összefüggésbe Kowalskiné meggyalázását ezzel a gumimatracos részlettel.

WOLF HAAS: Akkor én most valóban örülök, hogy az utolsó pillanatban ennyire meghúztam a gumimatracos részletet. Mert eredetileg még sokat írtam volna az erdei fürdőzés valódi jeleneteiről. Ahogy a gyerekek kieveztek a gumimatracral. Ahogy leszorították egymást a gumimatracról, és így tovább. Ahogy kiengették a levegőt, meg a többi csínytevésükről.

IRODALMI MELLÉKLET: Kár, hogy ezeket kihúzta! Mert ebben azért valahogyan nem kevés gyermeki erotika rejlik! Talán kevésbé hatna szimbolikusan, ha valamivel több volna rajta a hús.

WOLF HAAS: Egy nyers változatban még az évek múlását is a gumimatracra keresztül érzékeltettem. A különböző gumimatrac típusokkal. Ahogy Vittoriónak egy nap dupla gumimatraca lett. Nagyon büszke volt rá! Én állati viccesnek találtam a történetét, ahogy kievezés közben aztán észrevette, hogy a dupla gumimatrac nem működik.

IRODALMI MELLÉKLET: Hogy értsem, hogy nem működik?

WOLF HAAS: Szóval, hogy az ember fekszik a gumimatracon, hason, és bal meg jobb oldalon belelóg a vízbe a keze. Így tud a kezével lapátolni. Ez például egy olyan történet volt, amely nagyon tetszett nekem, amikor Kowalski úr elmesélte, hogy annyira büszke volt az új dupla gumimatracára, de az első kísérleténél, amikor ki akar evezni vele, észreveszi, hogy a keze nem lóg bele kétoldalt a vízbe, mert a matrac túl széles! (nevet)

IRODALMI MELLÉKLET: Magyarán, hogy már nem működik a dolog a közös ágyban.

WOLF HAAS: Pontosan.

IRODALMI MELLÉKLET: Akkor miért húzta ki ezt a részletet, ha annyira tetszett Önnek?

WOLF HAAS: Hát éppen azért, mert túl szimbolikusnak találtam. A dupla gumimatrac, a közös ágynak ez az egész szimbolikája, vagy nem is szimbolikája, egyszerűen csak a teljesen reális lehetőség, hogy ketten feküdhettek rajta, és így tovább. Ezt nem akartam ilyen direktben benne hagyni. Szájbarágós, ahogy Ön mondja. Most pedig jön nekem és közli, hogy már az összepréselt szimpla matraccban is benne van ez. Nekem ez tulajdonképpen tetszik, hogy az ember szerzőként elsiklik egy-egy ilyen dolog felett. És éppen azért, mert el akarta kerülni, valahol mégis kibukik. Úgyis mindig az alaposan átgondolt részek a legunalmasabbak.

IRODALMI MELLÉKLET: Kár, hogy ezt mind kihúzta. Szívesen tudtam volna meg valamivel többet erről a nyári idillről, amelyben a gyerekek együtt serdültek fel. Ezt csak nagyon szűkszavúan meséli el. Az a néhány hattyú az erdei tavon, amelyeknek Anni és Vittorio rendszeresen bedobálja a reggeliből megmaradt zsömléket, és kész.

WOLF HAAS: Igen, az ilyesmi hamar giccsbe fordul át. De persze a húzást is túlzásba lehet vinni. Volt egy változat, abból még a teherautó-abroncsos dolgot is kihúztam.

IRODALMI MELLÉKLET: Anni úszógumiját? Az nagyon nagy kár lett volna! Meg kell hogy mondjam, az az egyik leglenyűgözőbb részlet a könyvben. Ahol az olvasót annyira magával ragadja az érzés, mintha saját maga élte volna át. Mintha saját maga úszta volna át az erdei tavat azzal a teherautó-abroncsból lett úszógumival.

WOLF HAAS: No igen, valójában nem is Anni „úszógumija” volt a szó szoros értelmében. Szóval, hogy amíg még nem tudott úszni, neki mint úszni nem tudónak túl veszélyes lett volna valódi úszóalkalmatosság gyanánt. Egy teherautó-abroncs ehhez eleve túl nagy, egy kislány átcsúszna rajta. Anni pedig mindig olyan vézna levelibéka volt.

IRODALMI MELLÉKLET: Ezt többször is hangsúlyozza, hogy Anni vézna levelibéka volt. Ez valamiért nagyon megragadhatta!

WOLF HAAS: Csak azért, mert az apja mindig ezt mondta neki. Hogy olyan nyeszlett kis levelibéka. Azt hiszem, tetszett Anninak, mert ő maga is többször elmesélte nekem.

IRODALMI MELLÉKLET: Azt is, hogy gyerekkorában nem tudta kimondani a szót?

WOLF HAAS: Úgy van, pontosan, velevibéka.

IRODALMI MELLÉKLET: Hát, ez tényleg sok egy kicsit. Velelibéka.

WOLF HAAS: Szerintem is.

IRODALMI MELLÉKLET: A teherautó-abroncs mindenesetre túl nagy lett volna neki.

WOLF HAAS: Túlságosan is nagy! Anni egy hagyományos személyautó-abroncsot használt úszóguminak. Sőt a legelején még egy motorbicikli-abroncsot. Tehát kicsit, de ugyanolyan feketét. Nem olyan gyerekesen színeset.

IRODALMI MELLÉKLET: A gumimatracot persze automatikusan kék-sárgának képzelem az ember, noha a könyvben egyáltalán nem említődik a színe. Mondja, szerzőként van beleszólása az embernek a borítótervezésbe?

WOLF HAAS: Nincs. De szerintem nagyon szép lett a borító. Manapság a legtöbb könyvborító olyan tarka, mint egy dzsoggingruha. Ami ezt illeti, tényleg szerencsém volt.

IRODALMI MELLÉKLET: Manapság, ha meggondoljuk, a gumimatracok is sokkal ritkábbak.

WOLF HAAS: Igazában persze Vittorio is ilyenekre tért át az idővel. Szinte minden évben volt neki egy új. Anni gumiabroncsai viszont mindig feketék voltak. Időtlenül divatosak, mint a plébánosok és építészek öltönyei. A vizes gumi meg, ugye, különösen feketének látszik!

IRODALMI MELLÉKLET: Szemet szúrt ám nekem itt valami: az előbb azt mondta, hogy a gyerekkori nyarak emlékei, azok Önnek túl giccsesek. A fekete úszógumit láthatólag jobban elviselte, mint, mondjuk, egy színes úszógumit, ne adj'isten úszópárnácskákat.

WOLF HAAS: No igen, ennek az az egyszerű magyarázata, hogy Anni apja teherautósofőr volt. És Anni tőle kapta ezt a teherautó-abroncsot. Ez már nem is úszógumi volt, hanem valóságos csónak. Gyerekkoromban még én is sokszor láttam ilyet. Ahonnan én származom, ott inkább a parasztok gyerekeinek volt ilyenje, például traktorgumija. Bődületes monstrumok voltak ám azok! Valóságos tengeri szörnyek! Némelyik meg egyenesen kotrógépről került le! Azok a kotrógépgumik irdatlan nagyok voltak! Az egyszerű konzumpalánták, akiknek a papájuk boltból vásárolta az úszógumit vagy a gumimatracot, labdába sem rúghattak ezek mellett.

IRODALMI MELLÉKLET: Mint például Vittorio.

WOLF HAAS: Anni esetében persze még külön pikantériája is volt a dolognak. Merthogy ő az apjától kapta a gumit. Az apai teherautóról. Az irdatlan jószág, amellyel a királykisasszony átkelt a tavon.

IRODALMI MELLÉKLET: Nekem erről egy mesekönyv-illusztráció jutott az eszembe. Ahogy Hüvelyk Matyi egy óriási falevélen átkel a tavon.

WOLF HAAS: Igen, valahogy úgy! Óriási egy jószág volt az. Abroncsmonstrum egy soktonnás behemótról. Csak veszélyes amiatt, hogy a szelepe felvághatja az ember hasát!

IRODALMI MELLÉKLET: Épp ezen gondolkozom. Szóval éppen azon tűnődöm, nem kéne-e revidiálnom a nézeteimet. Lehet, hogy mégis helyesen járt el, amikor éppen csak érintette ezt a nyári idillt. Megerősíthetem: olvasás közben már ez a néhány jelenet is meggyőzi róla az embert, hogy Vittorio és Anni valahogyan összetartoznak. Hogy boldogok, amikor együtt vannak, és kevésbé boldogok, amikor szétválasztják őket.

WOLF HAAS: No igen, ez világos.

IRODALMI MELLÉKLET: És az ember valahogy képtelen beletörődni, hogy Vittorio hirtelen nem utazik el többé Annihoz nyáron. Hogy tizenöt éven át egyetlen egyszer sem utazik el Anni falujába, és egyébként sem tart kapcsolatot vele!

WOLF HAAS: Ez tényleg fáj az embernek. Valóban kegyetlen egy történet. És mindez igazában csak amiatt az ostoba baleset miatt.

IRODALMI MELLÉKLET: Micsoda pocskékolás!

WOLF HAAS: De tizenöt év múlva aztán úgyis újra lemegy hozzá.

IRODALMI MELLÉKLET: Különben nem ülnénk itt, hogy erről beszéljünk.

WOLF HAAS: Pontosan. Különben nem volna film. Ahogy Sefa nénikém szokta volt mondani tévézés közben, ha valamelyik csöpögős filmen viccelődünk.

IRODALMI MELLÉKLET: Különben nem volna film, úgy van. Ha Vittorio két héttel a tévés szereplése után nem kapja meg azt a képeslapot a nyaralóhelyéről, és nem utazik le oda még aznap.

WOLF HAAS: Nekem ez először persze elkésztető volt. Hogy emiatt pontosan egy nappal lekéstem róla. Még azt is valószínűnek tartom, hogy az autópályán kereszteztük egymást. És amikor ott álltam az ajtaja előtt, ő éppen akkor érkezett meg Farmachba tizenöt év után először.

IRODALMI MELLÉKLET: Haas úr, erről majd holnap beszélgetünk.